

Szeged és Kecskemét szennyvízcsatorna-hálózatának fejlesztése

A tartalomról

- 1 Szeged
- 3 Kecskemét
- 5 Táblázatok

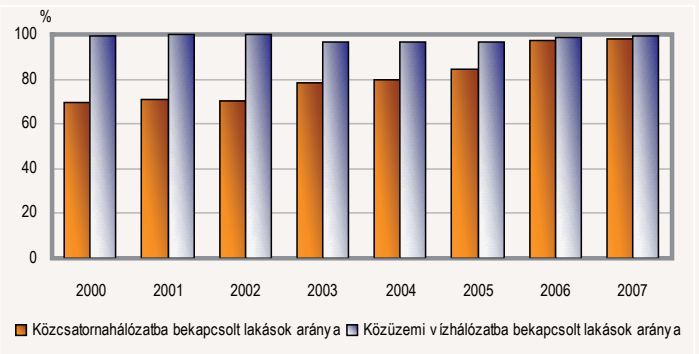
Szeged

A települések infrastruktúrájának fontos jellemzője a közműekkel való ellátottság. Szegeden az elmúlt évtizedben a közműellátás mutatói közül a csatornázottság terén jelentős lemaradás mutatkozott. Az ezredfordulót követően azonban a régió több településén, így Szegeden is nagyszabású csatorna-beruházás folyt, amelynek köszönhetően az utóbbi években a szennyvízhálózat kiépítettségében igen számottevő fejlődés következett be. Az Európai Unió ISPA (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession) pályázati kiírása lehetővé tette a szennyvízkezelési és csatornázási fejlesztések finanszírozását, amelyre 2000-ben közösen pályázott Szeged városa és négy társult település, Deszk, Kübekháza, Tiszasziget és Újszentiván. Az Európai Bizottság elfogadta a pályázatban benyújtott „Szeged és kistérsége szennyvíztisztításának és szennyvíz-csatornázásának fejlesztése” című projektet. Ennek megfelelően az ISPA Előcsatlakozási Alap, majd az Európai Unióhoz való csatlakozást követően a Kohéziós Alap több mint 33 millió euróval támogatta a fejlesztéseket, a hozzájárulás aránya a teljes projekt megvalósítása során mintegy 40 százalékot tett ki. A sikeres pályázatot követően végül 2003 őszén indultak meg a munkálatok, a kivitelezés 2003 és 2007 között zajlott. 2000. év végén Szegeden a közüzemi vízellátottság már csaknem teljes körű volt, a vízvezetékbe csatlakoztatott lakások aránya meghaladta a 99 százalékot. Ugyanakkor a szennyvízhálózat kiépítettsége terén korántsem volt ilyen kedvező a helyzet. A mintegy 314 kilométer hosszú csatorna-

hálózat csak részben vagy egyáltalán nem terjedt ki a külső városrészekre. A csaknem 71 ezer szegedi lakás alig héttizede csatlakozott a közüzemi csatornahálózathoz, míg a megyei jogú városokban átlagosan a lakások valamivel több mint háromnegyede. Ettől Szeged mutatója csaknem 6 százalékponttal maradt el, és a 23 megyei jogú város csökkenő rangsorában csak a 17. helyen állt.

A közüzemi víz- és csatorna ellátottság, Szeged

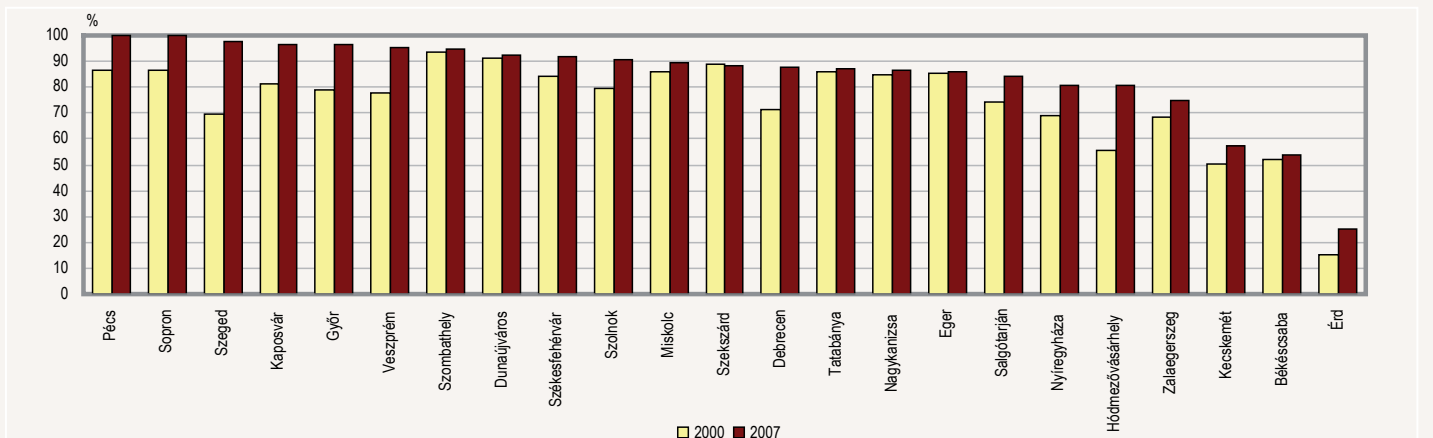
1. ábra

A több mint három évig tartó, nagyszabású csatorna-beruházás befejezése után a csongrádi megyeszékhely 2007-ben már a legcsatornázottabb megyei jogú városok közé tartozott. 2000 óta majdnem másfélszeresére nőtt a közüzemi szennyvízcsatorna-hálózatba csatlakoztatott lakások száma, ennek megfelelően több mint 73 ezer szegedi lakásból közcsatornán vezették el a szennyvizet. 2007 végére így a közel 75 ezres lakásállomány 98 százaléka csatlakozott a közüzemi szennyvízhálózathoz, amellyel Szeged a megyei jogú városok rangsorában a 3. helyet foglalta el, és csupán Pécs és Sopron előzte meg.

A közüzemi szennyvízcsatorna-hálózatba csatlakoztatott lakások aránya a megyei jogú városokban

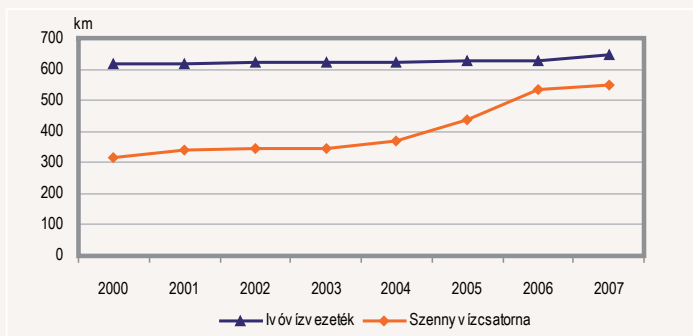
2. ábra

2000-2007 között 235 kilométerrel, 75 százalékkal nőtt a szennyvízcsatorna-hálózat hossza a városban, ennek csaknem kilenczetedét a 2003-ban indult nagyberuházás megkezdése után fektették le. Ugyanakkor az elmúlt hét év alatt a már jóval kiépítettebb közüzemi ivóvízvezeték-hálózat hossza mindössze 30 kilométerrel gyarapodott, amely 5 százalékos növekedést eredményezett. Ennek következtében sokat javult a két alapközmű aránya, az ezt jelző közműolló az elmúlt néhány évben jelentősen záródott. A nagyarányú csatorna-fejlesztések hatása a közmű-arányossági mutató alakulásában jól tükröződik, az egy kilométer közüzemi vízvezeték-hálózatra jutó szennyvízcsatorna-hálózat hossza Szegeden a 2000-es 509 méterről 2007-re 850 méterre nőtt, és jóval – 153 méterrel – meghaladta a megyei jogú városok átlagát.

A közüzemi víz- és szennyvízcsatorna-hálózat hosszának alakulása Szegeden

3. ábra

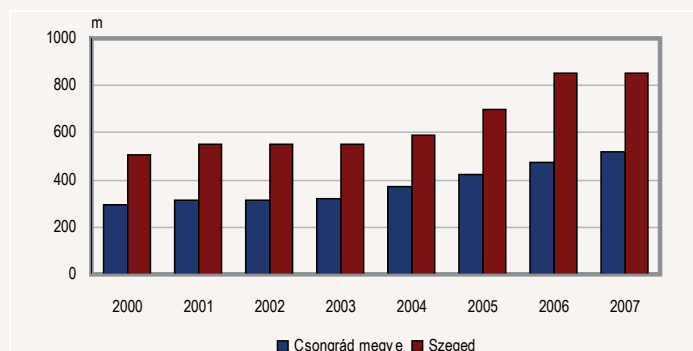

Csongrád megye egészét tekintve is elmondható, hogy 2000 és 2007 között jelentősen javult a csatornázottság. Míg a közüzemi vízhálózatba bekötött lakások száma megyei szinten 5 százalékkal emelkedett – arányuk az elmúlt hét év alatt rendre 90 százalék körül mozgott –, addig a közüzemi csatornahálózatba bekapcsolt lakásoké több mint 63 százalékkal nőtt. Ennek megfelelően a csatornázottság terén mutatkozó hiányszágok enyhültek, a megyei közműolló is záródott: az egy kilométer közüzemi vízvezeték-hálózatra jutó szennyvízcsatorna-hálózat hossza 297 méterről 518 méterre emelkedett.

2000-ben a megye lakásainak csak alig valamivel több, mint a négytizede kapcsolódott a csatornahálózathoz, 2007-ben ez az arány már meghaladta a 60 százalékot. Ebben a fejlődésben nagy szerepe volt a Szegeden megvalósult csatorna-beruházásnak. A Csongrád megyében 2000 óta épült csaknem 600 kilométer közüzemi szennyvízcsatorna négytizedét a megyeszékhelyen fektették le, és a hét év alatt újonnan bekapcsolt 47 ezer megyei lakás több mint felét Szegeden kötötték rá a szennyvízes közműhálózatra.

Egy kilométer közüzemi vízvezetékre jutó közüzemi szennyvízcsatorna hossza

4. ábra

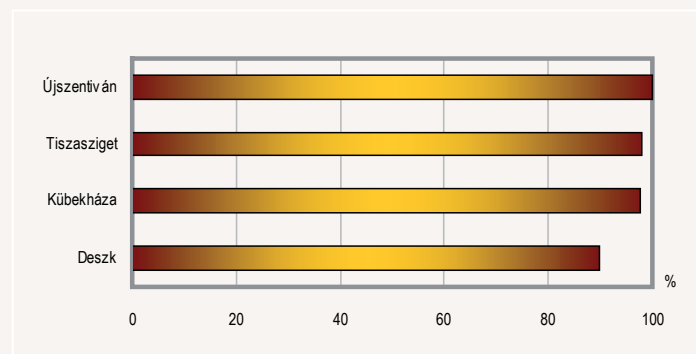

A „Szeged és kistérsége szennyvíztisztításának és szennyvíz-csatornázásának fejlesztése” című projekt megvalósulásával megoldódott a szegedi agglomerációhoz tartozó négy település, Deszk, Kübekháza, Tiszasziget és Újszentiván szennyvízelvezetése és szennyvíztisztítása is.

Ezek a településeken teljes mértékben ennek a beruházásnak köszönhetően épült ki a közüzemi szennyvízcsatorna-hálózat. 2007 előtt – Deszk kivételével, ahol egy rövid, alig 2 km-es szakaszt még az 1980-as évek végén fektettek le – egyik település sem volt csatornázott, nem létezett közüzemi szennyvízelvezetés. A 2004-ben kezdődött csatornázási munkálatok során Deszken mintegy 31, Kübekházán 21, Tiszaszigeten közel 20, Újszentivánon pedig csaknem 18 km hosszú hálózatot építettek meg, amelyre 2007 év végén már a lakások zöme rákapcsolódott.

A közcatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya, 2007

5. ábra

Az ivóvízellátás mind a négy településen biztosított, Deszken a lakások 95 százaléka, Kübekházán szinte mindegyik, Tiszaszigeten és Újszentivánon pedig az összes lakás csatlakozik a közüzemi ivóvízvezeték-hálózathoz. Az ivóvízvezeték hosszát a szennyvízcsatorna-hálózat teljes kiépülésével 2007-re már meghaladta a csatornahálózat hossza, így a közműolló mind a négy településen zártnak tekinthető.

A csatornázási munkálatok további kedvező eredménye, hogy Szegeden – az eddig nem, vagy csak részben csatornázott 16 városrészben – és a négy környező településen a szilárd burkolattal nem rendelkező utcákban aszfaltburkolat épült (a nehéz csatornatisztító gépjárművek közlekedéséhez).

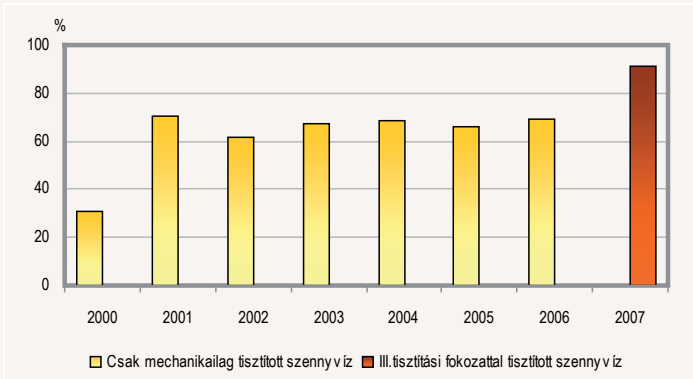
A szennyvízelvezetés és a szennyvíztisztítás közegészségügyi jelentősége mellett környezetvédelmi okokból is fontos feladat. Szegeden nagy előrelépést jelentett az ISPA program keretein belül megépült új szennyvíztisztító telep átadása, amely lehetővé teszi, hogy a térségben keletkezett szennyvizek ne terheljék a Tiszát. 2000-2006 között Szegeden csak mechanikai előtisztítással (csupán a homokot és a zsírt szűrték ki a szennyvízből) tisztították a szennyvizet. 2000-ben még az összes elvezetett szennyvíznek csak kevesebb, mint harmadát, 2001-től 2006-ig pedig körülbelül 60-70 százalékát tisztították, jelentős része azonban tisztítás nélkül, közvetlenül a Tiszába jutott.

Szeged területén 2007 óta üzemel a Szeged városi Biológiai Szennyvíztisztító Telep, amely a város és a már említett négy újonnan csatornázott környező település szennyvizét fogadja. A biológiai szennyvíztisztító felépítése az utóbbi évek egyik legnagyobb környezetvédelmi beruházása volt, a meglévő mechanikai üzemű telep biológiai tisztítási fokozattal és iszapkezeléssel egészült ki. A szennyvíziszap elhelyezhető hulladéklerakón, komposztálás után mezőgazdasági célra hasznosítható. Ezen túlmenően a keletkező biogáz a telep részbeni energiaellátását fedezi. A települések kommunális szennyvizének minősége tisztítás után megfelel a legszigorúbb EU normáknak. 2007-ben a szennyvíztisztító telepen a szegedi közcatornáknak elvezetett közel 19,5 millió m³ szennyvíznek több mint a kilenczetedét tisztították meg, immár korszerű, III. tisztítási fokozattal (a már előzetesen mechanikailag és biológiailag is

tisztított szennyvíz további tisztítása biológiai és/vagy kémiai, fizikai módszerekkel – KSH módszertan).

6. ábra

A közsatornába tisztítottan elvezetett összes szennyvíz aránya Szegeden

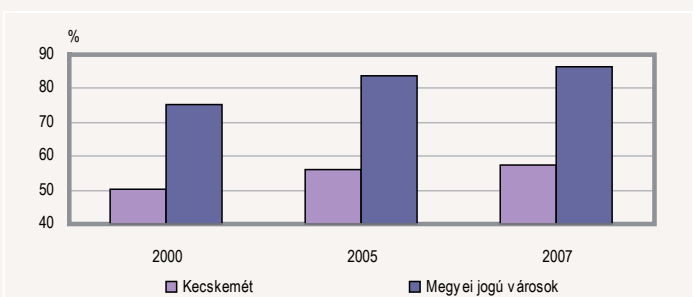
A fejlesztések eredményeként Szegedről 2007 óta csaknem teljesen, a vele egy agglomerációban lévő négy településről pedig már teljes egészében biológiailag megtisztítva jut a szennyvíz a Tiszába, és megszűntek a folyó élővilágát veszélyeztető szennyvíz-bevezetések.

Kecskemét

Kecskemét és gyakorlatilag egész Bács-Kiskun megye a közsatorna hálózat kiépítettségét tekintve mindig elmaradott térségnek számított. Ez részben a helyi adottságokra is visszavezethető, ilyen fokú lemaradás azonban nem magyarázható csupán az itt jellemző átlagosnál szétszórtabb településszerkezettel. 2007-ben a megyében lévő lakások alig 42 százaléka csatlakozott a hálózatra, amely az 1990. évi (!) országos átlagnak felel meg. Kecskeméten valamivel kedvezőbb a helyzet, de az 57 százalékos arány is messze elmarad a kívánatostól. A megyei jogú városok közül csak a nemrég azzá vált Érden (25%), valamint Békéscsabán (54%) kedvezőtlenebb a helyzet. Ezen településcsoport átlagához képest 2007-ben 29 százalékpont volt Kecskemét lemaradása, amely az utóbbi években relatíve még tovább emelkedett.

7. ábra

A közsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya

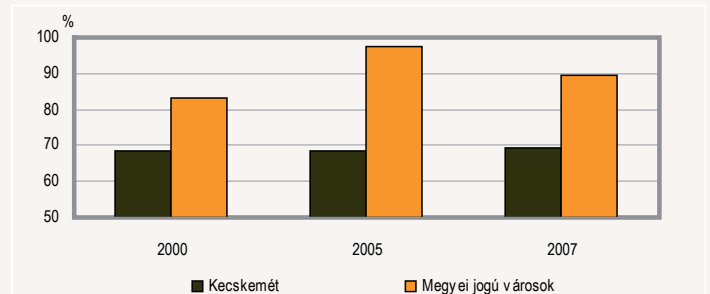

Az új építkezések esetében valamivel jobb a helyzet, a 2000-2007 közötti időszakban, a városban az újonnan használatba vett lakások héttizedét (megyei szinten 56 százalékát) kötötték rá közműves csatornahálózatra. Az utóbbi években azonban Kecskeméten csökkenő tendenciát mutatott (2007-ben már az 50 százalék alatt maradt a mutató értéke), amely elsősorban a lakáspiaci változások következménye. A nagyobb építési vállalkozók kivonulásával jelentősen megnőtt a természetes személyek építkezéseinek aránya, ők pedig (nagyreszt az építési telek hiánya miatt is) sokkal inkább építkeznek olyan szétszórt térségben, ahol nincs csatornaháló-

zat. Valójában a nyolc év átlagának héttizedes aránya is csak abszolút mértékben tűnik kedvezőnek, mert a megyei jogú városok hasonló átlagánál 15 százalékponttal alacsonyabb. Ebben az időszakban már több városban, így Győrött, Szolnokon, Szombathelyen, Tatabányán és Veszprémben is szinte az összes új lakást csatlakoztatták a hálózatra. Miután Bács-Kiskun megye székhelyén igen számottevő a vízszolgáltatást, illetve a szennyvízcsatorna szolgáltatást igénybe vevők közötti különbség, a háztartásokban elhasznált közüzemi víz jelentős része házi emésztőkbe kerül, nem kismértékben szennyezve a talajt. Ebben a tekintetben a 2000-2007 közötti időszakban sem történt említésre méltó elmozdulás, tavaly a városban a háztartások által felhasznált vezetékes víznek még mindig kevesebb, mint héttizedét vezették el szennyvízként. A megye egészében jelentős mértékű kedvező változás történt ugyan, de a 20 százalékpontos növekedés ellenére 2007-ben még mindig csak 47 százalék volt a mutató értéke.

8. ábra

A háztartásokból elvezetett szennyvíz a szolgáltatott víz arányában

A megyei jogú városok átlagában jóval kedvezőbb a helyzet, 2007-ben a háztartásokban felhasznált víz csaknem kilenctizede szennyvízcsatornán keresztül hagyta el a lakásokat. A kecskemétinél alacsonyabb érték csak Érden városát jellemezte.

Az egyetlen dolog, amiben nem maradt el Kecskemét városa (sőt a megye egésze sem), az a szennyvíz tisztítása. A tisztítottan elvezetett szennyvíz aránya mind 2000-ben, mind pedig az elmúlt évben nagyjában megegyezett a megyei jogú városok átlagával, 2007-ben már közelítette a 100 százalékot.

A fentiekből is látható, hogy a 2000-2007 közötti időszakban Kecskemét lemaradása a csatornázottság tekintetében relatíve tovább fokozódott, a szennyvízcsatorna hálózat is csak minimális mértékben, alig 12 km-rel bővült. A 2007-ben meglévő 208 km-es hálózatnak tehát alig 6 százalékát fektették le a vizsgált időintervallumban. Ugyanez az arány a megyei jogú városok átlagában csaknem 22 százalék volt. Mindezek következtében Kecskeméten a vízvezeték hálózat hosszához képest tovább romlott a helyzet: míg 2000-ben egy km közüzemi vízvezeték hálózatra még 389 méter hosszú szennyvízcsatorna jutott, 2007-ben már csak 351 méter. A megyei jogú városok egészét tekintve ugyanezen mutatók 578, illetve 697 métert tettek ki.

Bács-Kiskun megyében még a kecskemétinél is jóval kedvezőtlenebb a helyzet. Annak ellenére így van ez, hogy a 2000-2007 közötti időszakban a megye területén 606 km-rel bővítették a szennyvízcsatorna hálózatot, amely a 2007-ben meglévő vezeték több mint négytizede. A beruházások azonban csak bizonyos térségeket érintettek, mert tény, hogy a 119 település közül még mindig csak 43 rendelkezik szennyvízcsatorna hálózattal, s nagyon jelentősek a területi aránytalanságok. A hálózatra csatlakozott lakások aránya 2007-ben kistérségenként 2(!), illetve 61 százalék között mozgott. A megye déli részén érzékelhető a legnagyobb lemaradás: a már említett 2 százalékos arány a bácsalmási kistérséget jellemezte, de Jánoshalma körzetében is alig haladta meg a 4 százalékot. A helyzet a kecskeméti kistérségben sem igazán kielégítő, a megyeszék-

hely kivételével még tavaly is csak öt településen élvezhették a szolgáltatás előnyeit. Ezek közül Ágasegyházán, Lakiteleken és Orgoványnon ebben az évtizedben hozták létre a rendszert, Lajosmizsén és Tiszakécskén pedig már 2000-ben is létezett szennyvízcsatorna hálózat. E két utóbbi városban azonban a vizsgált időszakban nem vagy csak minimális mértékben fektettek le új vezetéket, így a 2007-es állapot szerint is csak a lakások 14, illetve 19 százaléka csatlakozott a hálózatra.

A jelentős mértékű elmaradás megszüntetésére az Európai Unió Kohéziós Alapjának pénzügyi támogatásával az un. ISPA pályázat kínálta a megoldást. Kecskemét három környező településsel (Ballószög, Helvécia, Kerekegyháza) együtt pályázott, melynek segítségével egy közel 10 milliárd Ft értékű fejlesztési projekt indulhatott meg. A teljes összeg 60 százaléka a Kohéziós Alap vissza nem térítendő támogatása, 30 százaléka költségvetési támogatás, a fennmaradó 10 százalékot pedig a települési önkormányzatok saját forrásából finanszírozzák. A beruházás nem csupán Kecskemét belső térségeire irányul, hanem a többi városrészt pl. Katonatelepet, Hetényegyházát és Kadafalvát is csatlakoztatják a hálózatra. A Kecskemét környéki településeken sem volt a fejlesztés megkezdéséig szennyvízcsatorna hálózat, miközben 2006-ban, a projekt indulásakor Ballószögön a lakások 64, Helvécian 59, Kerekegyházán pedig 78 százalékában élvezhették a közüzemi vezetékes vízszolgáltatás előnyeit. A szennyvíz elvezetésének szakszerű megoldása tehát egyre sürgetőbb kérdéssé vált.

A program keretében a tervek szerint mintegy 280 km-rel bővül a térség

szennyvízcsatorna hálózata, melyből 158 km települési gravitációs gerinccsatorna hálózat, 24 km települések közötti nyomóvezeték hálózat, 88 km pedig háztartási csatlakozó vezeték. Ezen kívül a meglévő szennyvíztisztító telepen üledékiszap-sűrítő és víztelenítő berendezéseket építenek, s az itt termelődő biogázt is hasznosítják. A szennyvíztisztító telep mellett egy 32 ezer tonna/év kapacitású központi komposztáló telep is megépül, amely feldolgozásra más szennyvíztisztító telepekről is kap majd víztelenített szennyvíziszapot. Az itt keletkező komposztot mezőgazdasági vállalkozások részére kívánják értékesíteni.

A kivitelezés 2006-ban kezdődött, s teljes egészében előreláthatólag 2010-ben fejeződik be. Ez év júliusára a szennyvízcsatorna hálózat elkészült, segítségével az érintett körzetben jelenleg több mint tízezer lakás csatlakozhat a hálózatra, melynek eredményeként jelentősen emelkedhet a csatornával ellátott lakások aránya. A projekt keretében újonnan lefektetett szennyvízcsatorna hálózat hosszát figyelembe véve érezhetően javul a csatorna és közüzemi vízvezeték aránya is, előreláthatólag egy km közüzemi vízvezetékre mintegy 750 m szennyvízcsatorna fog jutni.

A fejlesztést követő helyreállítási munkák során a korábbinál több utca kap szilárd útburkolatot, sőt a beruházás során megtakarított összegekből (un. kis ISPA program keretében) egy jelentősebb csapadékvíz csatornafejlesztés indulhat meg. Ez utóbbi keretében Kecskeméten olyan téglából készült csatornahálózat modernizálására is lehetőség nyílik, amely még az 1910-es években készült.

Elérhetőségek:

anna.szucs@ksh.hu

Telefon: (06-62) 623-857

[Információs szolgálat](#)

www.ksh.hu

TÁBLÁZATOK

KÖZÜZEMI VÍZ- ÉS CSATORNAELLÁTOTTSÁG, 2007

Megnevezés	Közüzemi víz-		Közcsatorna		Egy km közüzemi vízhálózatra jutó közüzemi szennyvízcsatorna-hálózat, m
	hálózatba bekapcsolt lakások				
	száma	aránya, %	száma	aránya, %	
Csongrád megye	172 262	91,6	119 500	63,6	518
Ebből:					
Szeged	74 278	99,1	73 164	97,7	850
Deszk	1 152	94,5	1 095	89,8	1 467
Kübekháza	588	99,7	576	97,6	1 511
Tiszasziget	611	100,0	599	98,0	1 088
Újszentiván	539	100,0	539	100,0	1 207
Bács-Kiskun megye	207 121	87,4	98 406	41,5	386
Ebből:					
Kecskemét	26 431	57,4	351
Ballószög	675	65,1	-	-	-
Helvécia	967	62,1	-	-	-
Kerekegyháza	2 146	78,8	-	-	-

A KÖZÜZEMI VÍZ- ÉS CSATORNAHÁLÓZAT HOSSZÁNAK ALAKULÁSA, 2007

Megnevezés	Közüzemi ivóvízvezeték-hálózat		Közüzemi szennyvízcsatorna-hálózat	
	hossza, km	a 2000.évi %-ában	hossza, km	a 2000.évi %-ában
Csongrád megye	2 472,3	107,0	1 280,2	186,2
Ebből:				
Szeged	646,2	104,7	549,2	175,0
Deszk	21,0	97,2	30,8	19-szeres
Kübekháza	13,9	111,2	21,0	X
Tiszasziget	18,2	100,0	19,8	X
Újszentiván	14,5	100,0	17,5	X
Bács-Kiskun megye	3 736,3	116,1	1 443,8	228,7
Ebből:				
Kecskemét	592,2	125,1^{a)}	208,0	104,2^{a)}
Ballószög	13,6	101,5	-	-
Helvécia	20,2	104,7	-	-
Kerekegyháza	39,5	117,2	-	-

a) Az adatok időközbeni korrigálása miatt a 2003. évi %-ában.

SZENNYVÍZTISZTÍTÁS, 2007

Megnevezés	Közcsatornába elvezetett összes szennyvíz mennyisége, ezer m ³	Ebből: tisztítottan elvezetett szennyvíz aránya, %	A tisztítótelepen megtisztított összes szennyvíz, ezer m ³	Ebből:		
				csak mechanikailag, %	biológiai-lag is, %	III. tisztítási fokozattal is, %
Csongrád megye	27 462,4	93,7	25 802,7	0,1	24,5	75,4
Ebből:						
Szeged	19 436,2	91,1	17 712,1	-	-	100,0
Deszk	58,9	100,0	58,9	-	-	100,0
Kübekháza	20,0	100,0	20,0	-	-	100,0
Tiszasziget	28,2	100,0	28,2	-	-	100,0
Újszentiván	32,6	100,0	32,6	-	-	100,0
Bács-Kiskun megye	15 825,9	99,4	15 894,9	-	57,5	42,5
Ebből:						
Kecskemét	6 257,7	98,6	6 216,6	-	100,0	-
Ballószög	-	-	-	-	-	-
Helvécia	-	-	-	-	-	-
Kerekegyháza	-	-	-	-	-	-